

MUHAFAZAKÂR DÜŞÜNCE'DEN

Prof. Dr. Erol Güngör, Türk düşünce hayatının yirminci yüzyıldaki en etkili isimlerinden biridir. Bir akademisyen, fikir adamı, gazete yazarı ve entelektüel olarak Erol Güngör kısa sayılabilecek ömrüne birbirinden farklı birçok alanda kıymetli eserler sığdırmıştır. Güngör'ün istikrarlı ve tutarlı bir fikrî gündemi olmakla beraber onun fikirleri çok yönlü, çok boyutlu bir mahiyet arz eder. Dolayısıyla Erol Güngör bir akademisyen olarak akademinin ve kendi meslekî sınırlarının içinde kalmamış, entelektüel, tarihî ve sosyal olarak önemli gördüğü birçok alanda fikirlerini serdetmiştir. Eserlerinde yoğun bir şekilde entelektüel ve fikrî tarihin izlerini görmek mümkündür. Ayrıca Türkiye ve dünya gündemini yakından takip etmiştir. Bu meselelere Türkiye'den bakmış ancak Türkiye'den dünyaya bakabilme vukuf ve perspektifini haiz olduğunu da göstermiştir.

Bu bağlamda, Erol Güngör aktüalite karşısında da fikirlerini açıklamıştır. O, disiplinli bir akademisyen, duyarlı bir aydın olmasının yanı sıra etkili bir muharrirdir. *Orta Doğu* gazetesi başta olmak üzere birçok süreli yayında etkili yazılar ve başyazılar kaleme almıştır. Bu anlamda Güngör'ün entelektüel ilgileri ve iştiyaklarıyla döneminin siyasî, kültürel ve toplumsal konuları arasında fikrî rabitalar kurduğu ve böylelikle de sosyal meselelerin onun fikirlerinde önemli bir yer işgal ettiği söylenebilir. Öte yandan yaptığı bütün işleri hakkıyla yerine getiren ve ortaya koyduğu eserleriyle her kesimden insanın saygısını

kazanan Erol Güngör vefat ettiği sırada Selçuk Üniversitesinin rektörlüğü görevini yürütüyordu. Onun kısa rektörlüğü, Selçuk Üniversitesi ve Konya açısından da ayrıca değerlidir ve hâlâ hatırlanmaktadır. Türk düşüncesinin bu büyük insanını vefatının kırkıncı yılında anmak ve nitelikli bilimsel çalışmalar yapılmasına katkı sağlamak amacıyla Muhafazakâr Düşünce Dergisi olarak 64. Sayımızı Erol Güngör Özel Sayısı olarak hazırladık.

Bu sayımızda ilk makaleyi Hüseyin Özil ve İlhami Aydın kaleme aldı. Özil ve Aydın Güngör'ü, Güngör'ün mealien Hilmi Ziya Ülken için de kullandığı 'hasbî entelektüel' kavramı altında inceledi. Özellikle Güngör'ün entelektüel profilini anlamak açısından Özil ve Aydın'ın makalesine dikkat çekmek isteriz. İkinci makale ise İlyas Sucu'ya ait. Kuşkusuz Erol Güngör'ün hem döneminde hem de diğer milliyetçi aydınlardan farklılaştıran hususlardan birisi Onun Osmanlı'ya yaklaşımıdır. Sucu de makalesinde Güngör'ü, fikir hayatında Osmanlı'nın önemli yer tuttuğu bir diğer sosyolog Baykan Sezer'le mukayeseli bir şekilde ele almaktadır. Sayımızın üçüncü makalesinde ise Cevat Özyurt Erol Güngör'ü özellikle tarih ve kültür alanındaki çalışmaları yönünden incelemektedir. Tarih ve kültür Güngör'ün son derece vakıf olduğu ve etrafıca ilgilendiği alanlardır. Onun bu konulardaki yazdıklarının daha fazla tartışılması gerektiği açıktır.

Türkiye'nin batılılaşma serüveninde özellikle Cumhuriyet'in ilk yıllarında Türk musikisi ve Batı müziği üzerinden de bazı pratikler hayata geçirilmiştir. Güngör klasik Türk müziği yerine Batı müziklerinin ikame edilmeye çalışıldığı Batılılaşma girişimlerini eleştiren bir isimdir. Aliyar Demirci makalesinde Güngör'ün bu eleştirilerinden mülhem ve yine Güngör'ün kullandığı bir kavram olan 'kapalı zihin' terkibi üzerinden Onun Türk müziğine yaklaşımını ve Türk müziği üzerinden kültür değişimleri ile demokratik süreçlere dair analizlerini ele almıştır. Sayımızdaki bir diğer makalede ise Cenk Beyaz Güngör'ün *Yol* dergisindeki yazıları bağlamında onun sol ve sosyalizme eleştirilerini incelemektedir. Açıktır ki, Güngör'ün sol ve sosyalizm eleştirileri sathi ve yüzeysel değil; son derece derinlikli ve kapsamlıdır. *Yol* dergisindeki haftalık çıkan ama muhtevası güçlü yazılar Güngör'ün aynı zamanda Türkiye ve dünyadaki

başta sol kamu olmak üzere entelektüel gelişmeleri yakından takip ettiğini göstermektedir. Bu anlamda Beyaz'ın makalesinin literatüre katkı sunacağını düşünüyoruz.

Modernleşme süreçlerinde teknik ve teknolojik gelişmelerin nasıl ve ne kadar alınacağı hep tartışılmıştır. Bu iktibas süreçlerinde kültürün yeri ve konumu ise hassasiyetle üzerinde durulan bir alandır. Hocası Mümtaz Turhan gibi Erol Güngör de teknoloji ve diğer alanlardaki yeniliklerin Türk kültürüne entegrasyon sürecine ziyadesiyle kafa yormuş bir isimdir. Bu bağlamda dosyamızdaki bir diğer makalede Mehmet Dinçalan Erol Güngör'ün teknoloji, iktisat ve insan arasında nasıl bir arayış içerisinde olduğunu irdelemiştir.

Erol Güngör'ün bilinen ama akademik anlamda üzerinde durulmayan önemli bir tarafı da onun sosyal psikoloji ve ahlâk konusundaki çalışmalarıdır. Bu sayımızda Seval Yüçetürk ve Gökhan Arslantürk Güngör'ün ahlak çalışmalarını güncel ahlâk tartışmaları bağlamında incelemiştir. Yine Hasan Remzi Eker de Güngör'ü sosyal psikolog kimliğiyle ele almaktadır. Güngör'ün lisans eğitiminin felsefe olduğu hatırlanırsa sosyal psikolog kimliğinin felsefe formasyonundan ayrı düşünülmeceği de takdir edilecektir. Bu yüzden de Hasan Remzi Eker'in onun düşüncelerindeki felsefe boyutuna da işaret eden yazısının literatüre katkı sunacağını düşünüyoruz. Son olarak Derkenar kısmında da dört makaleye yer vermiş bulunuyoruz. Hasan Doğan'ın "İslam Hukuku Bakımından Savaşta Gözetilen Hukukî ve Ahlâkî İlkeler" çalışması, derkenar bölümünün ilgi çekici makalesidir. Ardından Batuhan Mumcu'nun "Kültürel Miras Konusunda Alan Yönetimi: Uludağ Alan Başkanlığı Örneği" makalesi derkenar bölümünün ikinci makalesini oluşturmaktadır. "Sürdürülebilir Tarımsal Kalkınma ve Çevre: Yeni Bir Model Önerisi" ile Üzeyir Tekin ve "Sebilürreşad Dergisinin 1. Meclis'le İlgili Yaklaşımı" makalesi ile Ali Osman Çakmak ile derkenar bölümünü kapatıyoruz.

Bu sayının hazırlık sürecinde en başta Selçuk Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Metin Aksoy Hocama teşekkürü bir borç bilirim. Yine Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dekanlığına ve Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne katkıları için

teşekkür ederim. Aynı zamanda Prof. Dr. Mahmut Hakkı Akın da her zaman olduğu gibi desteklerini esirgemedi; kendilerine şükranlarımı sunuyorum. Doç. Dr. İbrahim Nacak ise dosyanın hazırlanmasının her aşamasında yoğun bir gayret gösterdi. Son olarak dosyaya yazılarıyla katkı veren Hocalarımıza ve mutfak kısmında emeği geçen tüm Hocalarıma ve Kadim Yayınları çalışanlarına şükranlarımı sunarım.

Ayrıca bu dosya kapsamında Selçuk Üniversitesi işbirliğiyle "Vefatının 40. Yılında Erol Güngör Sempozyumu" düzenlenecektir. Bu vesileyle dosyaya katkılarını sunan Sempozyum Düzenleme Kurulundaki hocalarıma emekleri için teşekkür ederim.

Gelecek sayımız, Türkiye siyasetinin yüzyıllık serüvenini ele alacağımız, bir başka deyişle, Türkiye’de siyasetin yüzyıllık muhasebesini yapacağımız bir dosya olacak. Yeni sayılarımızda görüşmek dileğiyle.

Kadim bilgeliğin yolculuğu devam ediyor...

Dr. Yunus Şahbaz
Muhafazakâr Düşünce Dergisi
Genel Yayın Yönetmeni